

Ändring av den verksamhet som gäller vallkonstruktionerna vid centralskjutbanan i Sibbo / utlåtande till regionförvaltningsverket

Miljöhälsosektionen 16.10.2025
2051/11.05.02.08/2023

Beredning och tilläggsuppgifter
hälsoskyddsplanerare Hanna Sivén
fornamn.efternamn@borga.fi

GRK Suomi Oy (GRK) har 2.2.2024 beviljats miljötillstånd för vallkonstruktioner vid Sibbo centralskjutbana samt tillstånd att inleda verksamhet. Tillståndet har vunnit laga kraft. Verksamheten för behandling och återvinning sker i Sibbo kommun på adressen Skjutbanevägen 105.

Vallbyggandet enligt miljötillståndet inleddes våren 2024. GRK söker ändring i tillståndsvillkoren 9, 10, 11, 19, 26, 32, 46 och 93. Kungörelsen och ansökningshandlingarna hålls framlagda på regionförvaltningsverkens webbsidor på adressen <https://ylupa.avi.fi/sv-FI/asia/3185612>.

Utlåtandet ska sändas till regionförvaltningsverket senast 13.10.2025 via e-tjänsten [avi.fi/sv/e-blanketter](https://ylupa.avi.fi/sv-FI/asia/3185612)). Ytterligare tid har begärts och fått fram till 20.10.2025. I utlåtandet ska anges ärendets diarienummer ESAVI/26786/2025.

Skjutbanan ligger öster om Sibbo, cirka 5 kilometer från kommunens centrum. Skyttebanans fastighetsbeteckning är 753-423-2-226 och dess adress Skjutbanevägen 105, 04130 Sibbo. Bredvid ligger Mömossens avfallshanteringsområde och motocrossbanan på andra sidan Oljevägen som passerar skjutbanan.

Området har inte klassificerats som grundvattenområde. De närmaste klassificerade grundvattenområdena är ett för vattenförsörjning viktigt grundvattenområde (kategori 1) i Mickelsböle (0161307) på cirka 4 kilometers avstånd i öster, ett för vattenförsörjning viktigt grundvattenområde (kategori 1) i Broböle (0175305) på cirka 4 kilometers avstånd i väster och ett annat för vattenförsörjning lämpligt grundvattenområde (kategori 2) i Boboxby (0175308) på cirka 4 kilometers avstånd i söder.

GRK Suomi Oy ansöker om ändring i tillståndsvillkoren 9, 10, 11, 19, 26, 32, 46 och 93 i miljötillståndet (nr 33/2024, dnr ESAVI/14678/2023) för vallkonstruktioner vid centralskjutbanan i Sibbo. Verksamhetsfastigheten ägs av Sibbo Skyttegille rf. Återvinningen av avfallen i vallen ska enligt tillståndet slutföras före utgången av 2026 och för avfallshanterings- och återvinningsverksamheten före utgången av 2028.

Man ansöker om att höja den totala mängden avfall som återvinns i vallarna från 681 000 ton till 896 000 ton. Enligt ansökan kan vallen med volymerna enligt det nuvarande tillståndet inte byggas i den planerade storleken. Detta på grund av att beräkningen

ursprungligen gjordes med avfallsvolymer, inte med massamängder. För att bygga vallen har man använt mer marksubstanser än planerat, vars specifika massa är större när den kondenseras. Man ansöker om att asfaltavfall ska läggas till det avfall som återvinns i vallar (tillståndsvillkor 9).

Man ansöker om att den avfallsmängd som tas emot på skjutbanans avfallsbehandlingsområde ska höjas från 130 000 ton till 150 000 ton per år. Dessutom söks en möjlighet att behandla det material som tagits emot till fastigheten och att leverera dem också till andra markbyggnadsobjekt vid sidan av placeringen i vallen för skjutbanan (tillståndsvillkor 10).

Man ansöker också om att den maximala mängden avfall som lagras på avfallshanteringsområden ska höjas från 53 000 ton till 75 000 ton (tillståndsvillkor 11).

I tillståndsvillkor 19 föreslås det att begränsningen av returlasten slopas så att material kan levereras för återvinning eller behandling också till andra objekt, t.ex. på basis av en MARA-anmälan eller som gödselfabrikat. Det föreslås att tillståndsvillkor 26 ändras så att tillverkade produkter kan levereras för att användas även annanstans än vid landskapsanpassningen av vallarna vid centralskjutbanan i Sibbo. I ansökan konstateras dessutom att man ansöker om att verksamheten på avfallshanterings- och lagerområden kan bli permanent med en ansökan som görs senare.

Det föreslås att tillståndsvillkor 32 ändras så att PIMA-jordmassor (7 200 m³) som grävts upp under vallar som byggs vid centralskjutbaneområdet kan placeras i vallfyllningen genom permanent inkapsling i vallkonstruktionen (tillståndsvillkor 32). Ändringen föreslås på basis av den riskbedömning som fogats till ansökan. Man ansöker om ändring av tjockleken på marksubstanser som används i ytskiktet i vallarna och föreslår att den höjs från 300 millimeter till 500 millimeter. Dessutom söker man ändring så att det på avfall som används i ytskiktet inte tillämpas kravet på halten av löst organiskt kol (DOC) enligt tabell 2 i förordning om avstjälpningsplatser (tillståndsvillkor 46).

Det föreslås att säkerheten av avfall enligt tillståndsvillkor 93 ändras på basis av den ökade lagringsmängden till 1 190 000 euro (inkl. moms).

I vallkonstruktionerna utnyttjas material enligt miljötillståndet. Genom ändringssökande söks tillstånd för marksubstanser som grävts i området, som inte för närvarande uppfyller de gränsvärden för halterna av marksubstanser som anges i tillståndet. I det gällande miljötillståndsbeslutet har olika gränsvärden fastställts för marksubstanser beroende på om marksubstanserna utnyttjas i ytskiktet, tätningsskiktet eller i vallkonstruktionen täckt under täta ytkonstruktioner. De marksubstanser som grävts fram under vallarna inkapslas under täta ytskikt, och därför används de senast nämnda gränsvärdena. Dessa gränsvärden baserar sig i enlighet med tillståndsbeslutet huvudsakligen på de högre riktvärdena enligt SRf

214/2007. Gränsvärdena för kvicksilver och kadmium överensstämmer med det lägre riktvärdet.

I riskbedömningen av skjutbanan konstateras att människors exponering för jordmassor som placerats i vallkonstruktionen inte kan ske direkt på grund av att de är täckta. Dessutom är det av säkerhetsskäl absolut förbjudet att vistas på området och särskilt på skyddsvallar utan tillstånd. Teoretiskt sett är det möjligt att direkt komma i kontakt med förorenade marker till exempel i spridningsområdet för hagel, men eftersom det är absolut förbjudet att vistas på sådana områden sker ingen exponering och därmed uppstår inga olägenheter för hälsan. Om sådana marksubstanser täcks av vallkonstruktioner eller liknande konstruktioner elimineras risken för direkt exponering och dess hälsokonsekvenser helt och hållet. Den enda sannolika exponeringsvägen för marksubstanser med skadliga ämnen som placerats i en vallkonstruktion är exponering via ytvatten. Mossakärrsbäcken och Grindängsbäcken är obetydliga i fråga om rekreativvärden, varför det inte är särskilt sannolikt att människor exponeras för vattnet där ens sporadiskt.

I den riskbedömning som gjorts har konsekvenserna av placeringen av förorenade marksubstanser i vallkonstruktionen bedömts enligt ansökan om tillståndsförändring. Höjningen av vallarna möjliggör bättre bullerbekämpning och att hagelavfall, kulor och kulskrot enligt tillståndsförordningarna kan samlas in. I det gällande miljötillståndet (ESAVI/14678/2023) tillåts återvinning av avfall som understiger det högre riktvärdet enligt SRf 214/2007 i vallkonstruktionerna i området. Nu söks ändring i tillståndet, så att man i vallkonstruktionerna kan utnyttja marksubstanser som grävts under vallar, i vilka det har konstaterats halter av skadliga ämnen som överstiger det högre riktvärdet.

Det finns ca 7200 m³ marksubstanser som kan återvinnas, varav ca 4700 m³ har dumpats på skjutbanans område och resten i marken har tills vidare inte grävts upp. I proverna från högen konstaterades halter av antimon, bly och PAH-föreningar som översteg det högre riktvärdet. På basis av de massamängder som proverna representerar är det i genomsnitt dock endast bly som överskrider det högre riktvärdet och den i miljötillståndet fastställda maximala halten för marksubstanser. Utifrån löslighetstesterna överskrider lösligheterna av antimon och bly de gränsvärden som fastställts i miljötillståndet och som i huvudsak baserar sig på kraven på vallkonstruktion enligt den s.k. MARA-förordningen (SRf 843/2017). Lösligheterna av PAH-föreningarna har inte analyserats, utan de bedömdes med hjälp av de egenskaper som finns i litteraturen. Som kritiska skadliga ämnen behandlades bly, antimon och PAH-föreningar.

Marksubstanserna i högen ska placeras i norra delen av vänstra sidovallen. Förlägningsplatsen ligger i vattenförvaltningsområde A, där vattnet rinner via kontrollpunkterna A och ABCD utanför skjutbaneområdet. Riskerna med marksubstanser som placeras i vallkonstruktionen bedömdes genom att beräkna ökningen av halterna som dessa orsakar vid kontrollpunkterna A och ABCD.

Byggandet och utnyttjandet av marksubstanser som grävts i området ökar inte halten av skadliga ämnen i området, utan marksubstanserna har ursprungligen funnits i området, och de skadliga ämnena härstammar från den dagliga verksamheten på skjutbanan. När förorenade marker som grävts i området placeras i vallkonstruktionen minskar mängden vatten som kommer i kontakt med dem jämfört med den situation där marksubstansen inte ha grävts upp på skjutbaneområdena. När konstruktionen är färdig är haltökningen i punkt ABCD på grund av inkapslade marksubstanser försvinnande liten jämfört med belastningen från andra delar av området.

Halterna av bly och antimon som orsakas av marksubstanser som placerats i vallen är endast 2–3 promille (0,2–0,3 %) i förhållande till den eftersträlvade halten som ställts för vatten vid kontrollpunkten. När det gäller PAH-föreningar finns det inte heller någon anledning att förvänta sig att referensvärdena överskrids. På basis av resultaten är haltökningen från vallarna obetydliga i förhållande till belastningen från andra delar av området och byggandet medför därför inga betydande risker jämfört med den situation där jordmassorna transporteras bort från 29 områden för deponering. Haltökningen under 0,1 µg/l i det vatten som leds bort från området skiljer sig i praktiken inte från situationen där jordmassorna transporteras för deponering.

Det rekommenderas också att marksubstanserna utnyttjas i grävobjektet med tanke på hållbarheten. Nackdelarna med att transportera stora jordmassor skulle vara större än fördelarna av att återvinna jordmassorna med tanke på ekonomiska och miljömässiga faktorer. Deponeringen av marksubstanser och andra återvinningsbara material på avstjälningsplatser bör alltid undvikas. I detta fall skulle transporten av jordmassor ge upphov till utsläpp och de skulle kräva mycket utrymme på avstjälningsplatser. Att bygga vallar och fylla grävningssområden med ren mark skulle öka användningen av jungfruliga naturtillgångar.

Det är också motiverat att utnyttja förorenade marker i skjutbanans konstruktioner eftersom markanvändningen på området är s.k. okänslig markanvändning. Utan tillstånd är det absolut förbjudet att vistas på skjutområdet, särskilt i vallar, och därför är det inte möjligt att direkt exponeras för skadliga ämnen, i synnerhet inte när den förorenade marken täcks. I sådana objekt är yttjordens renhet inte en lika väsentlig faktor. Utöver att täckdikningen av vallkonstruktioner eliminerar risken för förorening av grundvattnet kan riskhanteringsåtgärderna effektivt riktas mot endast en del av miljön, ytvatten, som utsätts för all belastning till följd av täckdikningen. Den aktiva uppföljningen av miljöns tillstånd i området är en del av den redan existerande effektiva riskhanteringen och beredskapen. De halter som de granskade marksubstanserna orsakar i ytvattnet är inte så stora att man genom att avlägsna dem skulle uppnå en större nytta än nyttoanvändningen skulle orsaka olägenheter.

Under skjutbanans verksamhet har skadliga ämnen spridits till grundvattnet. I grundvattnet har man konstaterat åtminstone nickel,

koppar, zink, fenantren och naftalen. I grundvattnet har det dock knappast konstaterats några kritiska skadliga ämnen som valts ut på basis av undersökningsresultaten om de marksubstanser som nu återvinns. Halterna av bly och antimon i alla grundvattenrör ligger i huvudsak under laboratoriets bestämningsgräns och långt under den miljökvalitetsnorm som fastställts för grundvatten (SRf 1040/2006). Risken för exponering för skadliga ämnen i marksubstanser via grundvatten elimineras om jordmassorna placeras i en sluten vallkonstruktion. Täckdikningen under konstruktionen leder lakvattnet som ytavrinning bort från området, och skadliga ämnen kan inte sprida sig till grundvattnet. I dagens läge kan vatten som sipprar in genom högen fortfarande sippra in i den mark som ligger under högen.

På skjutbanan finns en egen brunn, genom vilken direkt exponering för skadliga ämnen i grundvattnet i teorin är möjlig. Vattnet i brunnen används som hushållsvatten, men inga kritiska skadliga ämnen har konstaterats i brunnen under de senaste provtagningsomgångarna. Vattnet i grundvattentäkten i Mickelsböle har en god kemisk status, vilket innebär att det inte heller förekommer någon exponering för skadliga ämnen via den. På grund av det tunna landtäcket beräknas grundvattnet avrinna till ett intilliggande myrområde eller dike. Därför sker exponeringen huvudsakligen på samma sätt som beskrivningen för ytvatten.

Miljöhälsovårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar att ge följande utlåtande i ärendet:

Miljöhälsosektionen konstaterar att återvinning av avfall i skjutbanans vallkonstruktioner bör understödjas. Det avfall som återvinns och placeras i en vallkonstruktion får dock inte orsaka olägenhet för dem som använder skjutbanan eller för andra som rör sig i närheten av skjutbanan.

Kontrollen av ytvatten och grundvatten ska vara tillräcklig.

Miljö- och hälsoskyddet har inget annat att anmärka.

Paragrafen justeras genast.